

Oktoobrilapsed

Ajakiri-
õpperaamat
I ja II gr.

tööl

Nr. 1

Leningrad, 1932

Sisukord

	Lhk.
1. Esimene mai	3
2. Leena sündmused	3
3. Lihavõtted — A. Spielvel	4
4. Kuidas nemad esimese mai vastu valmistavad.	5
5. Ainult Nõukogude Liidus pole töötatöölisi. — E. Tell.	7
6. Kümme aastat — Kirsch.	8
7. Kes pioneeriks saada võib. F. Schebasschina järele vene keelest J. Saviuk.	9
8. R.L.N.	9
9. Meie astume langenute asemele.	10
10. Esimest korda.	11
11. Kevade — A. Spielvel	12
12. Liitboi Kurt ja direktor Merdius	12
13. Punane sõjavägi — E. Tell.	15
14. Pole kedagi näha	16
15. Tammi ehitamine.	17
16. Linna pioneerid kolhoosi koolis	17
17. Kevadine külv — A. Spielvel.	19
18. Mis millestki kasvab.	19
19. Kuidas lillesid peenrale istutada.	20
20. Pane tähele ja kirjuta vihikusse.	21
21. Hoolditsege kanade eest.	21
22. Oleme alati valvel — A. Spielvel.	22
23. Taskukellaga ja meetririhtmaga põllule.	23
24. Kuidas saame head viljasaaki?	24
25. Mispärast on tarvis juured mulla seest välja korjata	24
26. Kas tuhk aitab viljasaagile kaasa.	25
27. Mispärast on tarvis peenrad umbrohist kitskuda ja taimed harvendada	25
28. Järelvaatuseeta peenar	25
29. Vastake.	25
30. Meie sõbrad — S. Kirsch.	26
31. Seitse lindu.	27
32. Kas teil on plaan.	27
33. Õpi taimed tundma	27
34. Suplemise seadused	29
35. Õpeta suvel.	30
36. Koguge rohkem.	30
37. Lõbus arvuteadus — I. Depmann.	30

PE 17911

Esimene mai

Esimene mai on kogu ilma tööliste ja talupoegade püha. Esimesel mail demonstreerivad uulitsatel kogu ilma töölised ja näitavad oma valmisolekut võitluses kodanluse vastu.

1889. aastal kogusid Pariisis kogu ilma tööliste-revolutsionääride esitajad kokku. Nad otsustasid:

1. mail 1890. aastal lähevad töölised punaste lippudega demonstratsioonile. Las pühitseb kogu ilma proletariaat iga aasta oma 1. mai püha.

Sellest ajast peale korraldavad kapitalistlike riikide töölised iga aasta 1. mai meelevaieldusi. Nad võitlevad, võitlevad niikaua kuni nõukogude võimu maksma panevad, endid kurnajatest vabastavad.

Meil Nõukogude Liidus on tööliste käes võim. Nüüd ehitame meie sotsialistlik ühiskonda. 1. mail näitavad NSV Liidu töölised oma saavutusi. Väljamaa töölised näevad, kuidas Nõukogude Liidus viieaastaplaani teostatakse. Väljamaa töölised näevad, et meie Liidu töölised ehitavad enestele häid uusi elumajasid, ehitavad oma lastele koolisid, ehitavad uusi vabrikuid ja tehaseid. Väljamaal aga kannatavad töölised tööpuuduse all. Nad ise ja nende lapsed nälgivad.

Sellepärast kirjutavad kapitalistlike riikide töölised 1. mail oma lippudele: „NSV Liit on meie isamaa. Käed NSV Liidu küljest!“

Meie Punavägi, 1. mai demonstratsioonile minnes, ütleb: „Las kapitalistid katsuvad meile kallale tungida. Meie oleme valmis“.

Lööktööga võtame vastu 1. mai ja pioneeride 10. aastapäeva, kõvendame sidet välismaa pioneeridega

Leena sündmused

Kaugel Siberis taiga nurgas asub Leena kullakaevandus. Kaevanduse omanikud ja töö järelvaatajad ülemad eksploateerisid töölisi. Nad alandasid juba isegi väikest tööpalka. Määrasid iga kui vähema süü eest suured trahvid. Peale selle müüsid nad oma kaevanduse poodidest alaväärtuslikkeprodukte, nende eest väga kõrget hind võttes. Niisuguse eksploateerimise ja äärmise ülekohtu vastu organiseerisid töölised 20. veebruaril 1912. a. vastuhakkamise. Nad panid terve rea tingimisi ette. Tähtsamad nendest olid järgmised:

1. Suurendada tööpalka $\frac{1}{3}$ võrra. 2. Sisse viia kaheksatunniline tööpäev. 3. Kõrvaldada ametist kõik halvemad administraatorid (ülemad).

Kuid kaevanduse omanikud lükkasid need tingimised kõik tagasi. Nad kutsusid veel kohale karistusesalga, kes pidi tööliste ülestõusu maha suruma. Töölised panid siiski üle ühe kuu vastu. Nende delegaadid, kes läbirääkimistele olid saadetud, arreteeriti. 17. aprillil läksid töölised prokuröri juurde oma seltsimeeste vabastamist nõudma. Tee peal võttis neid vastu salk sõjamehi eesotsas sandarmite ülema Terestshenkoga. Ilma mingisu-

guse hoiatamiseta hakkasid soldatid sõjariistuta tööliste peale laskma. Tagajärg oli see, et töölised kaotasid 277 inimest surnutena ja 250 haavatutena.

Niimoodi vastas kodanlus tööliste nõudmistele peale. Piksenoolena lendas teade Leena sündmustest mööda Venemaad laiali. Vastuseks Leena sündmustele hakkasid töölised igalpool vastuhakkamisi ja streikisid organiseerima, mis kestsid peaaegu 1914. aastani. Kui teade nendest sündmustest valitsuse kõrvu läks, ütles tsaari siseminister Makarov: „Nii oli ja nii saab olema.“

Kuid tööliklass, vastuhakkamisi organiseerides, vastas: „Nii oli, kuid nii ei saa enam olema“. Seda vastust täitsid töölised 1917. a. hiilgavalt, hävitades jäädavalt kodanluse Nõukogude Liidus ja alustades ehitustööd, esimese proletaarse riigi rajamiseks.

Käesoleval aastal täidavad NSV Liidu töölised ja talupojad oma sotsialistilise ülesehituse plaani. Kibe ehitustöö on käimas kogu NSV Liidus. Ka seal kaugel Leena jõe kallastel, kus töölised kapitalismi vastu võideldes langesid, keeb kiire sotsialismi ehitustöö.

Lihavõtted

Papid räägivad meile, et 1932. aastat tagasi, kolmandal päeval peale surma, tõusnud keegi Jeesus surnust üles. Ja et lihavõttepühad olevat mälestuse päevaks sellele ülestõusmisele.

Kas räägivad papid meile tõtt? Muidugi ei. Võtame kaks näidet.

Kui lihavõtte püha oleks mälestuse päevaks kellegi ülestõusmiseks, siis oleks neid *pühitsetud alati ühel päeval*. Näiteks, Oktoobrirevolutsioon läks meil läbi 7. novembril 1917. a. Ja seda sündmust meie pühitseme iga aasta 7. novembril. Aga kuidas on lugu lihavõttepühadega?

Tänavu aastal langesid lihavõtted 1. mai peale. Mineval aastal olid nad 12. aprillil. Tuleb välja, et nad on iga aasta ise ajal. Kui usklikud oleks selle küsimuse kallal rohkem mõtelnud, siis oleks nad näinud, et see muinasjutt on.

Teine näide: Kõigile on teada, et *surnud kunagi üles ei tõuse*. Praegu on küll teadus kõrgele arenenud, kuid sarnast juhtumist ei ole veel ette tulnud. Kuid piibli järele tõusis Jeesus surnust, tõusis juba mädanema hakanud Laatsarus ja veel rida teisi surnuid ühes Jeesusega.

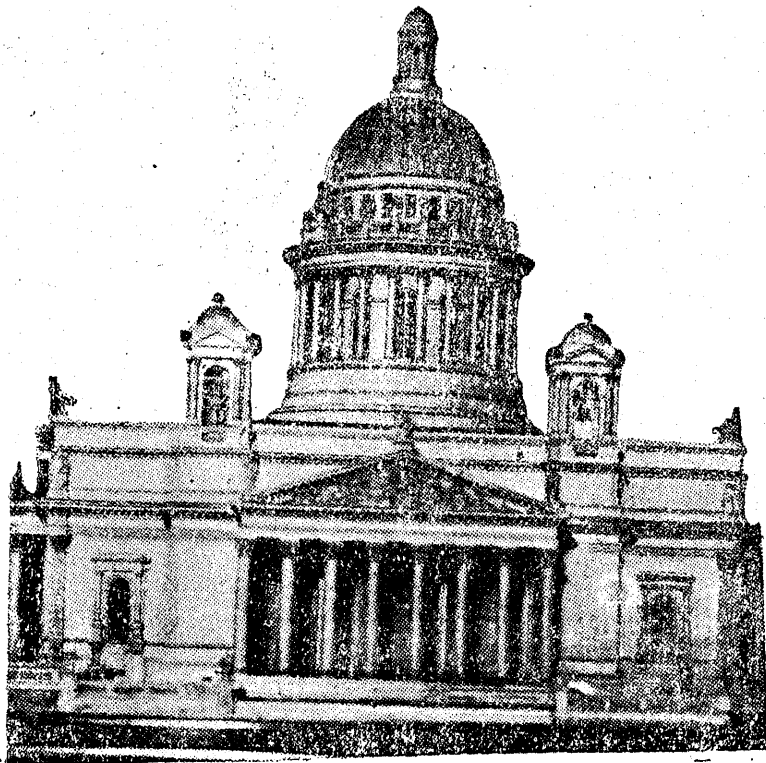
Miks nüüd enam sarnast surnute ülestõusmist ette ei tule? Sellepärast et nüüd ei usu keegi sarnast imet. Ja arusaadav, et ka 1932. a. tagasi ei võinud niisugust asja juhtuda. Kõik see on pappide väljamõeldus. S.

Lihavõttepühadel on kõik koolis, kõik on tööl, kõik valmistavad kevadise külvi vastu.

Meie ei pühitse lihavõtteid. Meie püha on 1. mai ja rahvusvaheline lastenädal.

Viime läbi 1. mai kui lööklased, seega lööki andes lihavõttepühadele, kodanluse rahvapimestuse pühadele.

Korraldage ekskursioone Leningradi. Ärge unustage usuvastasesse muuseumi sisse astumast.

Endine lisaku kirik on muudetud usuvästaseks muuseumiks.

Kuidas nemad esimese mai vastu valmistavad

Hiinas

Hiina linnas Schanghais kadus kahe päeva jooksul 887 inimest, 887 hiinlast-töölist kadus teadmata kuhu.

Ka isegi sugulased ei otsi kadunuid. Kadunute järele leinatakse nagu oleksid nad surnud.

Kuhu jäid need 887 inimest?

Neid arreteerisid jaapanlased, jaapani politsei. Ja sugulased ei leina kadunuid ilmaasjata. Mitte üks arreteeritud tööline ei tulnud tagasi.

Mida lähemale jõudis esimene mai, seda enam ja enam oli kadunuid. Jaapani politsei arreteerib ja laseb hiina vabrikantide abil töölisi maha.

Niimoodi valmistavad nemad 1. mai vastu.

Lätis

Lätimaalt kirjutatakse: Miiitavis on sõjakohtu istang. See kohus mõistis 18 kommunisti 50 aastaks sunnitööle.

Kommunistide arreteerimine kestab kogu aja. Ka Läti valitsus valmistab esimese mai vastu.

Saksamaal

jased, närusriietes inimesed politseinikkude vastu. Töötatöoliste ja politseinikkude hulgas on haavatuid.

Bulgaarias

Bulgaarias on esimese mai demonstratsioonid ära keelatud.

Päeval ja öösel käivad uulitsatel politseinikkude salgad. Erariietes politseinikke on igal sammul näha.

Ja vaatamata niisuguste karmuste peale, on leida igal hommikul seintel, aedadel, kaupluste akentel lendlehti:

*Esimesel mail
kõik uulitsale!*

Politseinikkude nähes sidus neljateistkümne aastane poisikene kirikutorni risti külge punase lipu. Politseinikud tormasid keltatorni, kuid julgel poisikesel läks korda põgeneda.

Kuus tuhat töötatöolist — kirjutatakse Berliinist, — demonstreerisid närustes riietes ja katkistes saabastes kõige toredamatel Berliini uulitsatel. Nad kandsid plakati: Täna on meid 6000. Esimesel mail tuleb meid tänavale 100000.

Politseil ei läinud korda töötatöolisi laiali aiada. Vahvalt võitlesid näli-

Valges Eestis

Ka Valge Eesti kodanlus valmistab esimese mai vastu. V. Eesti türmid täituvad uute ja uute revolutsiooni eest võitlejatega. Kuid ka türmid ei suuda töölisi hirmutada. Ja et ära hoida massilist esimese mai demonstratsiooni, kõrvaldas eesti kodanlus esimeseks maiks Eesti linnadest 4000 töolist töö juurest. Töölt vallastatud töölisi aetakse vägivaldselt maale, kus neid samä nälg ja tööpuudus ehk täielik orjus ootab. Üksikutel maale saadetutest läheb õnneks suvel hallparunite juures 4—5 rublalise kuupalga eest tööd leida.

Kuid vaatamata nende viletsuste peale ei kohku töölised. Nad korraldavad demonstratsiooni ja astuvad järgmiste nõuetega välja

**! Kõik töötegijad võitlusele kodanluse näljapealetungimise vastu!
! Võitlusele Nõukogude Liidu kaitseks! jne.**

Ainult Nõukogude Liidus pole töötatöölisi

Heini isa tuli töölt koju. Sõnalausumata istus ta laua taha toolile. Ta vahtis enese ette ega näinud sööki, mille naine ta ette lauale pannud.

Heini võttis tooli, istus isa kõrvale ja tahtis midagi talt küsida. Isa kurba nägu nähes, ei usaldanud ta seda teha. Ka ema ei küsinud midagi. Ta aimas, et on midagi juhtunud — kas on vähendatud palka või pikendatud tööpäeva, nagu seda viimasel ajal tihti juhtub.

Viimati ei jõudnud Heini enam vaikida ja küsis tasa isalt:

— Isa, kas töid mulle raamatu, nagu sa lubasid?

— Ei, pojuke. Su isal pole enam leivagi jaoks raha. Peremees pani vabrikü kinni ja meie, töölised, jääme ilma tööta.

— Aga siis võiks ju teise vabrikusse minna?

— Ei ole vabrikut kuhu minna. Iga päev pannakse ikka rohkem ja rohkem vabrikuid kinni ja meie, töötatöölised, arv kasvab iga tunniga.

— Miks need vabrikud siis kinni pannakse? — päris Heini edasi.

— Vabrikud pannakse kinni sellepärast, et on palju kaupa valmistatud. Seda kaupa ei saa vabrikuomanikud ära müüa, ja sellepärast seisab kaup ladudes, — seletas isa. — Näe, Tallinna poed on igasugu kaupa täis, aga ostjaid ei ole. Meil töolistel oleks palju ja kõike tarvis, aga meil puudub raha. Jatkub vaevalt leiva ja silgu ostmiseks. Riided ja jalanõud lagunevad, millega sa uusi ostad.

— Siis võiksid need vabrikuomanikud, kui nendel niipalju kaupa on, töölisedele seda ilma rahata anda, — ei jäänud Heini rahule.

— Nad ei anna meile kaupa mitte üksi ilma rahata, vaid ka odava hinna eest ei müü nad oma kaupa. Ennem viskavad nad kauba merde või jõkke, kui et odava hinnaga müüksid. Näiteks oli Ameerikas palju nisu kasvatatud, seda ei saadud kallilt ära müüa. Sellepärast köeti seal nisuga laevaahjusid. Palju nisu ja kohvi visati merde. Ja see kõik sel ajal, kui töölised nälgivad.

Raske elu hakkas Heinil. Isä ühes emaga olid terved päevad väljas tööd otsimas. Peale tükikese kuiva leiva polnud midagi süüa.

Ühel õhtul tuli majaperemees ja kihutas nad korterist välja, sest tüür oli mitme kuu eest maksmata ja raha polnud kusagilt teenida.

Nad kolisid kaugemale teise linna äärde ema venna juurde. See elas ühes väikeses toas naise ja kolme lapsega. Heini pidi vanematega külmas eeskojas elama.

Ühel õhtul alustas Heini jälle isaga juttu.

— Isa, kas seda vabrikut, kus onu töötab, kinni ei panda? — küsis ta.

— Seda vabrikut ei panda mitte kinni, sest ta valmistab sõjariistu. Sõjariistu on väga palju tarvis sõja pidamiseks, — vastas isa.

— Kes seda sõda siis peab? — päris Heini.

— Sõda peavad kapitalistid. Kaupasad on palju valmistatud. Omal maal ei saa neid ära müüa. Tarvis viia teistesse maadesse. Seal on seesama lugu: kaupu palju ja ostjaid vähe. Kõik kapitalistid hakkavad otsima maid, kus võiks oma kaubad ära müüa. Selle juures lähevad omakeskis tülli ja hakkavad sõdima.

— Siis pole ühtegi maad, kus vabrikud ei seisaks ja kus võiks tööd leida, — ütles Heini hirmuga.

— On küll, — vastas isa. — See maa on Nõukogude Liit. Seal pole ühtegi töötatöölist, seal ei seisa ükski vabrik, vaid igapäev avatakse uusi juurde. Seal on töölised ise peremehed. Seal täidetakse praegu viieaastaplaani. Selle plaani järele ehitatakse hulk uusi vabrikuid, raudteid, elektriamaid jne. Seal organiseeritakse hulk suuri kolhoose ja nõukogudemajapidamisi. Need annavad linnadele vilja, liha, lina, puuvilla ja muud. Vabrikud valmistavad masinaid, traktoreid, põllutööriistu, riidet jne.

Sellepärast ongi meie vabrikuomanikud Nõukogude Liidu peale vihased. Nad kardavad, et kui Nõukogude Liit oma vabrikud ehitab, siis pole nendel enam kuhugile oma kaupu vedada.

Kapitalistid püüavad igatmoodi viieaastaplaani nurja ajada. Nad on vihased Nõukogude Liidu peale ka sellepärast, et seal pole kapitaliste, et seal valitsevad töölised, kolhoosnikud, kehvikud ja keskmikud. Nad tahavad ise neid vabrikuid oma kätte saada. Sellepärast valmistavad kõik kapitalistid sõda Nõukogude Liidu vastu. Nad levitavad kõiksugu laimujutte, Nõukogude Liidust, et sellega töölisi ta vastu üles kihutada. Töölised aga ei usu nende valejutte ja ei lähe Nõukogude Liidu vastu sõdima.

— Isa, kui seal pole töötatöölisi ja ka vabrikud seal ei seisa — kas ei sõidaks meie sinna?

— Ei pojuke, meie peame kapitalistid ka siin minema kihutama ja ise peremeesteks hakkama. Meie teeme omale Nõukogude maa, kus pole enam nälgivaid töölisi ega kurnajaid kapitaliste. See aeg pole enam kaugel, — ütles isa kindlalt.

Kümme aastat

Igas koolis on nüüd pioneerid. Enne neid ei olnud. Kümme aastat tagasi organiseeriti pioneerrühmad. Siis oli pioneere veel vähe. Nüüd aga on neid miljonid.

Pioneere on kõigil maadel. Igalpool võitlevad pioneerid tööliste klassi

huvide eest. Välismaadel aitavad nad oma isadel ja emadel võidelda kapitalistide vastu.

Meil Nõukogude Liidus, ühes tööliste ja kolhoosnikkudega täidavad pioneerid viieaastaplaani. Nad organiseerivad ringid mahajäänud laste järelaitamiseks koolis. Nad korraldavad sotsialistlise võistluse tahvleid kolhoosides ja vabrikutes.

Iga aastaga kasvab pioneeride vägi meil suuremaks. Väikesed lapsed töötavad oktoobrilaste gruppides. „Oktoobrilaps valmistab end nooreks pioneeriks“, — seda teab iga oktoobrilaps.

Juunis saab 10 aastat sest ajast, mil pioneerrühmad organiseeriti. Vaatame järele oma töö kümne-aasta pühaks.

Pioneerid peavad veel rohkem lapsi pioneerideks ja oktoobrilasteks tõmbama. Kõik koolilapsed peavad minema üle järgmistesse gruppidesse. Väikesed enamlased peavad hästi õppima, et hästi töötada.

Kõik sotsialistlise võistluse lepingud peab järel vaatama. Hästi töötab see, kes õigel ajal kontrollib enda ja seltsimehe tööd ja aitab nõrgemaid. Näitame kõigile, kuidas meie Lenini õpetust täidame.

Kes pioneeriks saada võib

*Kellel teadmine, et vaja Kes on töödes ikka usin,
töötada ja võidelda, aitab mahajääjaid ka,
olla elu uuendaja, — aitab võita takistusi, —
võib pioneeriks astuda. võib pioneeriks astuda.*

*See, kes teab, et töö ja võitlus
jõudu, teadmist nõuavad,
ja kel pole iial kõhklust, —
kindlaks pioneeriks saab.*

*E. Schebarschina järele
vene keelest J. Saviauk.*

R. L. N.

Nädalaid nüüd enam ei ole. On dekaadid. Kuid üks nädal jäi siiski. See nädal on üle ilma: prantslastel, sakslastel, hiinlastel, neegritel — kõigil.

See nädal on rahvusvaheline. Tema nimetus on —

Rahvusvaheline laste nädal

Sel nädalal korraldavad mitme maa pioneerid omavahelised üleshõiked valvel olla.

— Meie võitleme kodanluse provokatsiooni ja keelepeksu vastu, mis mustab Nõuk. Venemaad, — ütlevad prantsuse pioneerid.

— Meie aitame punaväel võidelda Nõukogude eest Jaapani kodanluse vastu — ütlevad hiina pioneerid,

— Meie ei luba pappidele tööliste lapsi kirikutesse petta, millega nad neid revolutsioonilisest võitlusest kõrvale viivad, — ütlevad Saksamaa pioneerid.

— Meie võitleme viieaastaplaani täitmise eest käesoleval 1932. aastal, — ütlevad Nõuk. Liidu pioneerid.

Väljamaa pioneerid sõidavad meile Nõukogude Liitu. Nad näevad kuidas keeb ehitus Nõukogude riigis, — nad räägivad sellest pärast kõigile töölistele väljamaal.

Rahvusvahelise laste nädala vastuvõtmiseks peavad valmis olema kõik pioneerrühmad ja koolid.

Lapsed, kes väljamaa pioneeridega kirjavahetuses on, teavad kuidas need võitlevad. Nad peavad ka ise neile oma tööst kirjutama.

Kuidas väljamaale kirjutada?

Lugege kiri pioneerrühma või kooli üldkoosolekul ette ja kui ta on vastu võetud, saatke ta järgmise adressi järele minema:

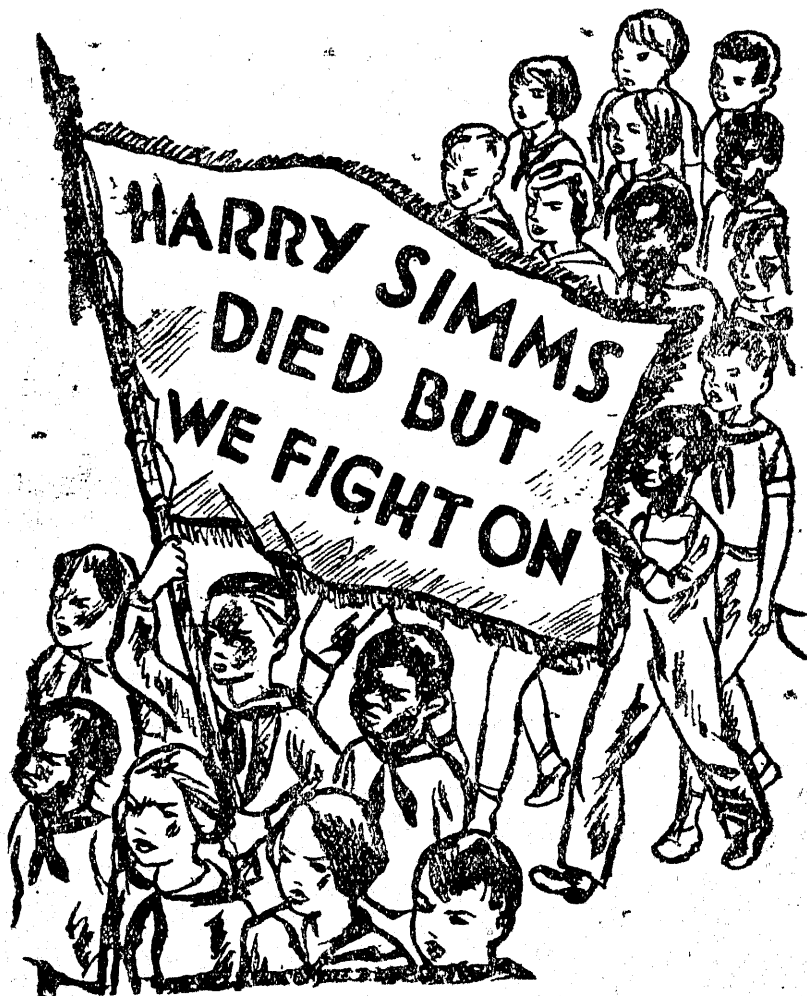
Москва 34. Мертвый переулок, д. 8.

Центральный дом детского коммунистического движения, Международный раздел.

Looge ja kõvendage sidet väljamaa pioneeridega!

Meie astume langenute asemele

(Pilt Ameerika pioneeride ajalehest „Pioneer“.)

Fordi tehase töölised, kes äärmise viletsuseni olid viidud, organiseerisid Detroiti linnas suure demonstratsiooni.

Politsei ajas demonstrandid laiali, nende peale tulekahju pritsist vett lastes. Tööliste kolonnedesse lasti püssidest.

Politseinikud tapsid Detroiti linnas noorteühingu juhi, Ameerika noorteühingu keskkomitee liikme — Harri Simsi ära.

Harri matused muutusid suureks demonstratsiooniks, milles ameerika töölised protesteerisid kapitalistide vastu.

Demonstrantide ridades liikusid ka pioneerid. Nad kandsid plakateid: „Harri Sims suri, kuid tema tegevus elab“.

Niimoodi võitlevad Ameerika pioneerid.

Esimest korda

Kus see sünnib? Mis sünnib siin esimest korda? Vaadake seda pilti ja mõtelge jutustus selle kohta. Jutustage klassis ja kirjutage vihikutesse.

Kevade

Lõppenud on juba külmad,
Tulnud meile kevade,
Puhkend kaskedel on pungad,
Rõõm käib üle nägude.

Lapsed tööle, välja klassist!
Triiõr, seemned ootavad;
Peate oma osa abiks
Külviile te tooma nüüd!

Kolmas külv meid juba ootab,
Kolmas — enamline käes.
Näitame, et võit on meie,
Külviplaani täidame.

Talvel õppind, kogund teadmist,
Abiks olla võime nüüd.
Omad teadmised me kohe
Edasi siin anname.

S.

Liftboi Kurt ja direktor Merdius.

E. Polonskaja

Saksamaal ehitatakse maju, mis on 15—20 korda kõrged. Treppisid mööda on nii kõrgele raske ronida. Selleks on nendes majades liftid (tõstetoolid) ehitatud. Lifti üles ja alla on vaja juhtida. Selle töö peale võetakse sagedasti lapsi, keda kutsutakse liftboideks.

Kui Kurti isal, metallivalajal Tonneril, kuum metall silmad ära rikkus, tuli temal töölt koju jääda.

Sel ajal oli Kurt kaheteistkümne aastane. Tema pidi koolist ära jääma ja „Valge kotka“ võõrastemajasse liftboiks astuma.

„Valge kotkas“ — on suur võõrastemaja. Liftboil on siin palju tööd. Päeva läbi sõidab lift üles ja alla, üles ja alla.

Hommik. Kell on ilma veerandita kaheksa. Kurt on juba lifti juures. Kõliseb kell. Nõutakse lifti. Kurt vajutab nõõbi peale, millel on kirjutatud „üles“ ja lift hakkab tõusma. Teine maja kord, kolmas, neljas, viies, kuues . . . — kiiresti mööduvad maja korrad. Seisa. Kurt teeb ukсед lahti.

— Olge head, härrad.

Sõitjal, kes üleval ootab, ei ole kannatust. Ta on paks nagu nuum-orikas ja punane kui peet.

— Tont võtaks! — karjub ta. — Mina ootan juba 5 minutit.

— Vabandage härrad — räägib Kurt alandlikult. — Mina andsin lifti kohe kui kella kuulsin.

— Korralagedus! — karjub sõitja.

Kurt vajutab sõrmega nööbile, kus kirjutatud „alla“, ja lift lendab alla.

— Olge head, — räägib Kurt ust lahti tehes.

Kurt seisab võõrastemaja ukse ees. On vaba minut — tarvis natuke värsket õhku hingata. Seltsimehed lubasid peale kooli tema juurde tulla.

— Näh! Siin see Hans ongi.

— Tere Hans! — karjub Kurt ja annab pioneeride tervituse.

— Alati valmis, — vastab Hans ja tuleb Kurdi juurde.

Hans on pioneer, temal on punane kaelaside.

Kurt on ka pioneer. Kuid peremees keelas temal kaelasideme kandmise ära. — Liftboi on liftboi, aga mitte punane ahv, — räägib peremees.

— Mis uudist on? Kuidas töö läheb? — küsib Hans.

— Teen kaksteistkümmend tundi ööpäeva jooksul tööd — vastab Kurt, — saan köögist söögi jätmeid ja viis marka nädalas.

— Sinu peremeest on vaja hästi õpetada, — räägib Hans. — Kuidas sina küll jõuad kannatada? Sülita talle näkku ja mine ära.

— Igal pool on ühtemoodi, — räägib Kurt.

— Ei mitte igal pool, — vastab Hans.

— Kui meil niisugused seadused saavad olema kui N.S.V. Liidus...

Mõlemad poisikesed vaikivad. Nad saavad teine teisest aru.

— Kuidas töö koolis läheb? — küsis Kurt.

— Töö läheb hästi, — vastab Hans. — Teeme eeltööd noorte päevaks. Tahame kooli poolt Leipzigi saadikuid saata, aga ei tea kuidas koosolekut korraldada.

— Kas klasside viisi? — pärib Kurt.

— Ei, meie tahame korraldada kooli üldkoosolekut. Kui valida igast klassist, siis ei jatku kõigile saadikutele pileti raha Leipzigi. Aga see neetud Merdius ei luba koosolekut teha. Meie käisime eila tema juures, kuid siga ajas vastu: „Mina ei või ja mina ei või“

— Direktor Merdius? — hüüdis Kurt imestades. — Tead sa, ta elab siin võõrastemajas.

— Kuidas ei tea, — räägib Hans. — Meie tahame homme tulla tema juurde koju ja veel kord teda paluda, et lubaks koosolekut läbi viia.

— Ei luba, — räägib Kurt tõsiselt. Ja korraga lööb ta Hansule õlale.

— Kuule Hans, mitu minutit on teil koosolekuks vaja?

— Kümne minutit. Aga miks sa küsid?

— Mispärast te ei tee koosolekut ilma Merdiuse lubata?

— Ära räägi lollust, — pahandab Hans. — Sa ju tead, et ta tuleb kooli esimesena ja lahkub viimasena.

— Aga kui ta hiljaks jääb? — Ja Kurt tantsib heameele pärast ühe jala peal.

— Seda ei sünni kunagi, — õhkab Hans. Siis kumardab Kurt seltsimehe kõrva juurde ja sosistab:

— Homme hommikul võite teha koosoleku. Mina räägin direktori Merdiusega läbi. Mina võtan selle oma peale.

Ilma veerandita kaheksa. Kurt on juba lifti juures. Kõliseb kell. Nõutakse ülevalt lifti.

Kurt vajutab nõõbi „üles“ ja nõõbi number „kuus“ peale. Lift lendab välgukiirusega üles. Direktor Merdius, punane kui peet ja paks kui nuumoriikas, seisab üleval.

— Seekord ilmusite kohe, — põriseb ta ja tõstab jalga, et lifti astuda, kuid Kurt astub talle teele ette.

— Teie ei tunne mind ära, härra direktor? — räägib ta meelitava häälega. — Mina olen Kurt Donner, ja õppisin teie koolis.

— Kurt Donner? — imestab Merdius. — Ja, ja, ma mäletan sind. Sa olid alati üks laiskvorst. Tähendab sina töötad siis siin, selle asemel et õppida?

— Isa on haige, — ohkab Kurt. — Minul on vaja raha teenida.

— See on Jumala tahtmine, — räägib Merdius, — Tee tööd, siis ei jäta ta sind hädasse. Sõidame.

— Ema on ka veel haige, — räägib edasi Kurt.

— Sõidame juba, — räägib direktor.

— Mul on viis väikest venda ja õde.

— Küllalt lobisemisest, Kurt Donner. Sa ju tead, et ma ruttan.

— Vabandage mind, härra direktor. Ma tahtsin ainult teile ütelda, et väga kahetsen kooli järele.

— Kahetsed? — räägib Merdius. — Asjata. Vaesed ei pea koolis õppima. Sõidame.

Liftboi vajutab nõõbi „alla“ peale ja lift hakkab alla langema. Kuid ta langeb väga pikkamisi.

Liftboi seisab nukralt seina ääres ja sorib sõrmedega nõõpisid. Vist mõtleb ta haige isa peale. Korraga jääb lift seisma. Jääb seisma kolmanda ja teise korra vahel.

— Mis juhtus? — karjub direktor Merdius.

— Mootor läks rikki, — vastab liftboi ja vajutab ühe ja teise nõõbi peale. Kuid lift ei liigu paigast.

Merdius yaatab lifti seina sisse tehtud kella peale.

— Ilma viie minutita kaheksa, — räägib ta.

— Ma jään hiljaks.

— Tuleb oodata, vastab Kurt ja toetab ennast vastu seina.

— See on korralagedus! — karjub direktor.

— Voolu ei ole, — vastab liftboi.

— Vaja abi kutsuda, — räägib direktor. — Karjuge. — Ja ta hakkab isegi karjuma.

Asjata. Lift ei liigu paigast. Lift ripub teise ja kolmanda korra vahel.

Kell on kaheksa. Merdiuse hääl juba kähiseb karjumisest.

Kisa peale jooksevad välja elanikud, teenijad.

Kell kaheksa kümme minutit.

Trepp on inimesi täis. Ühed kumardavad üle trepi ääre ja vahivad pead seljas alt üles. Kõik on asjata, — lift seisab ja seisab.

Merdius aga karjub edasi.

Kell kaheksa viisteist minutit. Merdius on karjumisest siniseks läinud, ta pole nüüd mitte punase peedi, vaid sinise kapsa taoline.

— Vool, — räägib liftboi ja vajutab nööbi peale. Lift lendab alla.

— Kurt Donner — räägib Merdius. — Esimest korda elus jäin ma pooleks tunniks hiljaks. Ma nõuan võõrastemaja valitsust, et teid töölt laht lastaks.

— Vabandage, härra direktor, — vastab Kurt, — mina ei puutu asjasse. Siin on vool süüdi.

*

Kurt seisab võõrastemaja ukse juures. Temaga on Hans. Nemed ajavad juttu.

— Kuidas läks koosolek? — küsib Kurt.

— Väga hästi. Me valisime kaks saadikut ja võtsime vastu juhtnöörid. Säh, tõin sulle resolutsioonid.

Kurt võtab kooli vihikust väljarebitud lehe ja loeb:

Meie nõudmised:

Maha laste ja alaealiste kurnamine!

Andke töötatöölise lastele abiraha!

Andke koolilastele sooje hommikueineid!

Andke koolidele maksuta õpperaamatuid!

Lõpetage Nõukogude Venemaa tagakiusamine!

— Õigus, — ütleb Kurt.

Punane sõjavägi

Lugemistoa seinal rippus plakat. Plakatil oli punaväelane joonistatud. Sealsamas seisid Lenini sõnad:

„Meie peame õppima püssi laskma mitte selleks, et töölisi ja talupoegi tappa, vaid selleks, et kapitalistide vastu võidelda.“

Juku luges neid sõnu ja küsis lugemistoa juhatajalt:

— Aga milleks on N. Liidus Punane sõjavägi? Meil kapitaliste ei ole, tähendab, temal ei ole kellegi vastu võidelda.

— Õigus, meil kapitaliste ei ole, — aga selle eest on neid väga palju teistes maades, kus veel ei ole töölise ja talupoegade valitsust, nagu Prantsusmaal, Inglismaal, Soomemaal, Eestimaal ja mujal.

Kapitalistid näevad, kuidas Nõukogude Liidus majandus tõuseb. Nad valmistavad sõda, et meie ehitustööd lõhkuda, et Nõukogude valitsust hävitada. Kui juhtub, et kapitalistid meile kallale tulevad, siis kaitseb meid Punane sõjavägi.

— Ahaa, nüüd saan ma aru, missugustest kapitalistidest rääkis sm. Lenin! — hüüdis Juku. Siis tuletas ta midagi meelde ja vähe aja pärast küsis edasi.

— Si. Rand, kas neid sm. Lenini sõnu Punased komandörid teavad?

— Ja muidugi. Aga miks sa arvad, et meie komandörid neid ei tea?

— küsis lugemistoa juhataja uudishimuliselt.

— Sellepärast, et minu vend Karla, kes ka Punaväes teenib, kirjutas, et tema õpib traktorit juhtima ja kui tagasi tuleb, siis hakkab meie kolhoosis traktorijuhiks. Tähendab, meie Punaväes ei õpetata püssi laskma, vaid traktorit juhtima.

— Sa eksid, — vastas sl. Rand. — Meie Punavägi õpetatakse nii osavasti püssi laskma, et iga kuul märki trehvaks. Aga traktorit juhtima õpivad punaväelased vabal ajal. Sellepärast nimetataksegi Punaväge kooliks, et temas peale püssilaskmise õpetatakse veel kirjaoskust, põllumajanduse teadust, traktori juhtimist ja muud.

Enne saadeti sõjaväe teenistusesse nutuga, aga nüüd punaste lippude ja lauluga. Veel parema meelega võetakse sõjaväe teenistusest tagasitulejaid vastu sellepärast, et nüüd ei tule sealt mitte ainult osavad laskjad, vaid ka head sotsialismi ehitajad.

Pole kedagi näha

Põllul mängivad oktoobrilapsed sõjamängu.

Pioneer kamandab :

— Aeroplaan. Ära peituda!

Üks silmapilk — ja ühtegi oktoobrilast ei ole näha. Las aeroplaan vaatab ülevalt, kas ta näeb ühtegi inimest põllul.

Juku on puu otsäs. Volli on hagude all. Kolm last seisavad kubudena. Viis muutusid pöösasteks. Marta moonidas enese kännuks.

Last kümme heitsid ahe-likuna maha. Ülevalt pais- tab nagu oleks seal jalgrada.

Aeroplaan lendab allapoole. Keerutab, midagi ei näe.

Pioneer kamandab :

— Lase aeroplaani pihta.

Trah — trah — trah!

Tee, pöösad, kood, kändunud pistsid oma püssid välja ja hakkasid laskma.

Kui oleks päris sõda olnud, siis ei oleks aeroplaan tervelt pääsenud.

Mõtlegeise, kuidas saaks aeroplaani eest paremini ära peituda.

Tammi ehitamine

Juku räägib:

— Mina olen esimene ühiskonna-tegelane.

Ta ehitas tammi valmis.

Nüüd ei saa vesi enam edasi jooksta. Teda kogub juba suur loik. Äkitselt leiab ta tee otse keldri aknast sisse. Keldris olid aga kooli kartulid. Kooliteenija Mari valis parajasti kartuleid.

— Veeuputus! — hüüab ta ja jookseb keldrist välja.

Koolis tekib segadus.

Õpetaja ütleb Jukule:

— Kuidas sa ei näinud, et vesi keldrisse tungis? Kui palju on nüüd üleliigset tööd. Tulevad kõik kartulid välja kanda.

— Ma hakkasin tammi ehitama ja ei pannud täheleegi, kuhu vesi jooksis.

— Vaata, sa oled ühiskonna-tegelane küll, — ütleb õpetaja, — kuid sa tahad kõik üksi teha. See ei ole hea. Kui sa oleks teistega ühes töötanud, siis oleksime teised sinu töö juures vigu näinud ja neid oleks võinud ära parandada, nii et õnnetust ei oleks juhtunud.

Linna pioneerid kolhoosi koolis

Jaamast sõitsime vankritega. Meie tee läks läbi põldude. Peeter rääkis meile huvitavaid jutte, mida meie heameelega kuulasime. Tee oli porine. Pori pritsis meile isegi vastu nägu. Kuid siiski oli tore sõita. Puudel olid juba suured pungad küljes. Linnud laulsid teeääres.

Kui kohale jõudsim, läksid sm. Põrk ja vanemad pioneerid kolhoosi juhatusesse, et teada saada, kas kevadiseks külviks kõik valmis on ja millega veel aidata võiks. Meie aga viiekesi tõttasime kooli. Kuid oli niivõrd porine, et meie ei saanud kuidagi üle tee. Kolhoosi lapsed tulid meile vastu, kuid üle tee oli võimata pääseda.

— Teil siin ei ole tee, vaid geograafia kaart, kus mered, järved ja jõed peal, — hüüdis Peeter.

Meie seisime ühel pool teed, nemad teisel pool.

— Kas teil palju lapsi koolis on?

— Talvel on palju, aga kevadel vähe.

— Mispärast? — imestasime meie.

— Sellepärast, et porine on. Sellepärast, et tee on nagu geograafiline kaart, kus jõed, järved ja mered peal, — naeravad kolhoosi lapsed. — Sellepärast, et ei ole jalanõusid. Ei ole millega kooli minna.

— Vaat sulle säh! Aga meie korjasime sulepäid, sulgi ja raamatuid teie kooli jaoks.

Lõpuks pääsesime kuidagi teest üle.

— Seltsiline koolijuhataja, — ütles Peeter, — teil jooksevad lapsed koolist ära. Teie peaksite muretsema laste jalanõude eest. Peale selle, miks ei ole teil pioneerorganisatsiooni? Mis kolhoos see on?

— Meie kolhoos organiseeriti alles hiljuti. Olen saatnud nõudmise jalanõude peale linna ja kooperatiivi. Viimane kord viis kolhoosi liige sm. Mänd ise nõudmise linna. Kuid vastust ei ole. Hea on peale tungida, kuid vaatame, milles seisab teie abi meile, — ütles koolijuhataja seltsiline Pill pahaselt.

Peeter läks kolhoosi juhatusesse.

Hakkasime uurima, kes on Mänd ja miks temale nõudmise peale jalanõusid laste jaoks ei antud. Tuli välja, et Mänd ei olegi kolhoosi liige, ta alles mõtleb kolhoosi astuda.

Päri me edasi:

— Ütelge, kellele teie andsite nõudmise jalanõude peale? Meie läheme homme ja katsume teada saada, miks vastust ei anta.

Mänd aga puikleb õigest vastusest kõrvale:

— Viisin paberi adressi järele, mis õpetaja andis. Adressi aga olen pärast ära unustanud. Võib olla tuleb meelde, kuid praegu on ununenud.

Läksime tagasi.

— Seltsiline koolijuhataja, — ütleb Peeter, — ei tea, ehk teie Mänd sai jalanõud kätte ja müüs nad turul ära.

— Lollust räägite, — pahandas õpetaja. — Linnas kaotati lihtsalt paber ära.

Läksime Peetriga uuesti Männa juurde.

— Mulle tuletas poiss meelde, — ütles Mänd, — ta oli mul kaasas. See adress on Proletkultu uulits number üksteist. Eks ole nii, Juku?

Imelik asi. Miks Juku ei tuletanud enne meelde. Ta oli ju kogu aeg siin. See on tõesti imelik.

— Maja number üks, — ütleb Juku.

— Ei, üksteist, — vihastab isa.

Nemad vaidlevad, kuid meie seisame ja kuulame. Ma tean küll, et maja number üks, kuid vaikisin.

— Maja number on üks, — ütleb Juku.

— Ei ole, mina tean paremini.

— Ära vaidle, Juku, isa teab paremini.

Nii kui ma seda ütlesin, kargas Juku laua juurde, tegi sahtli lahti ja võttis sealt kokkupandud paberi välja.

— Kohe vaatame, missugune on maja number.

Kuid siin algas sõda. Mina kahmasin Juku käest paberi. Mänd ähvar-

das Jukut ja tahtis paberi minu käest kätte saada. Kuid see ei läinud tal korda.

Meie läksime Peetriga välja.

No muidugi, see oligi jalanõude nõudmise paber.

Juku rääkis terve loo meile ära. Tema isa on suur argpüks. Ta kardab kõiki. Ta kardab ka kolhoosi minna. Kardab ka Punga Jürid. Punga Jüri on endine kaupmees. Ta andis nõu Männale paber ära peita, kuid nüüd käib ise perest peresse ja räägib:

— Mis kasu kolhoosist on. Nad ei jõua ju koolilastele jalanõusidki muretseda.

Juku tahtis ammu sellest külanõukogule teatada, kuid ta kartis isa.

Kevadine külv

Mitte asjata ei nimeta meie kevadet enamlikeks kevadeks ja külvi enamlikeks külviks. Iga kevad peab tooma meie kolhoosidesse tuhanded ja miljonid talupojad. Talupojad näevad, et kollektiivselt töötada on kergem ja kasulikum kui üksikult üksikmajapidamises. Nad näevad, et kolhoosid, partei ja nõukogu valitsuse juhtnõõride järele töötades, töötavad tõesti enamlikult. Kevadine külviaeg on üks tähtsamatest aastaaegadest, millest oleneb sügisene saak, sest räägitakse: „Mida külvad, seda ka lõikad“.

Sellepärast peavad kõik kolhoosid ja sovhoosid hästi kevadise külvi vastu ette valmistama. Igas kolhoosis peab plaan olema, mille järele töötada.

Kõik külvipinnad peavad olema varustatud seemnega. Seeme peab olema puhastatud ja sorteeritud. Enne külvi peab katsuma järele seemne idanevust. Peale selle on veel palju töid kevadise külvi läbiviimiseks. Jutustage nendest töödest klassis.

Kolhooside kindlustamise, töö organiseerimise, hea viljasaagi, kollektiviseerimise ja kulaku likvideerimise, tööplaani täitmise ja ületamise eest peame meie võitlema!

Mis millestki kasvab

Missugused taimed kasvavad seemnest?

Hernes kasvab herne ivast. Tamm kasvab tamme tõrust. Õunapuu — seemnest.

Aga millest kasvavad kapsad, kurgid, naerid, nisu, päevalill?

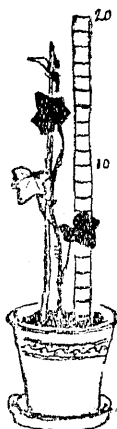
Missugused taimed kasvavad juurest?

Minge aeda. Kaevake labidaga maad ja otsige maa seest igasuguseid juuri.

Istutage juured mullaga täidetud kasti, kastke neid ja pange tähele, mis neist juurtest kasvab. Minge põllule. Otsige sealt ka juuri ja istutage kasti.

Pange tähele, missugused taimed nendest juurtest kasvavad.

Kas võib midagi oksakesest kasvada? Tehke ise katset. Lõigake mirdi, fuksi ehk vääne küljest oksake.

Pange see oksake vette. Pange tähele, mis hakkavad kasvama oksakese otsal, mis veest väljas on.

Kui oksakese ots, mis vees on, niisuguseks muutub, nagu pildil näha, siis istutage ta mulda.

Hööveldage sirge peerg siledaks ja märkige sellele peerule sentimeetri mõõdud peale. Torgake peerg mullasse kõrvuti oksaga, mille teie istutasite. Pange tähele oksakese kasvu. Kui palju kasvab oksake juurde viie päeva jooksul?

Kasvatage lillesid oksakestest.

Oksakesest — puu

Kas võib oksakesest puu kasvada? Tehke ise katset. Lõigake papli või paju oksake. Pange see oksake vette ja pidage teda silmas. Varsti kasvavad juured oksakese selle otsa külge, mis vees on. Istutage oksake peenrale ja kasvatage temast puu.

Kasvatage sõstra ja tikerberi oksakesest sõstra ja tikerberi põõsad.

Kust tuleb rohi peenrale?

Minge aeda ja pange kasti sisse peenralt mulda. Kastis olev muld sõeluge nii ära, et sinna ei jääks ühtegi juurt ega rohelist võsukest. Sõelutud puhas muld pange tagasi kasti, või poti sisse.

Nüüd pange kast või pott ühes sõelutud mullaga aknale ja kastke iga päev. Pange tähele, mis teie kastikeses kasvama hakkab. Kaevake ettevaatlikult noor taim mullast üles.

Millest hakkas see taim kasvama?

Otsige mulla seest seemneid. Istutage nad alustassi sisse, milles liiva on. Kastke. Pange tähele missugune rohi sellest seemnest tärkab.

Kust tuleb siis peenrale umbrohi?

Kuidas lillesid peenrale istutada

Peenra keskele istutage kõik kõrgema vartega lilled. Järgmisesse ritta madalamad lilled. Kolmandasse ritta veel madalamad. Kõige madalamad aga peenra äärele.

Siis saavad kõik lilled päikest.

Milleks vajavad lilled päikest?

Pane tähele ja kirjuta vihikusse

Mida tehti

Millal tehti
(kuu ja kuu päev)

Hakati kündma
Hakati nisu külvama.
Hakati kaeru külvama
Hakati otra külvama
Pandi kartuleid maha
Istutati kurkisirid
Külvati herneid
Istutati kapsa taimi peenardele
Hakkas õitsema õunapuu
Hakkas õitsema kirsipuu
Hakkas õitsema sõstra pöösas.
Hakkas õitsema tikerberi pöösas.
Hakkas õitsema aiamaasikas
Hakkas õitsema metsamaasikas
Hakati rukist lõikama
Hakati kaera koristama
Hakati otra koristama
Hakati nisu lõikama.
Korjati aiast esimest korda kurkisirid.

Kirjutage omale vihikusse. Pange tähele ja märkige üles, millal üht või teist tööd tehakse.

Hoolitsege kanade eest

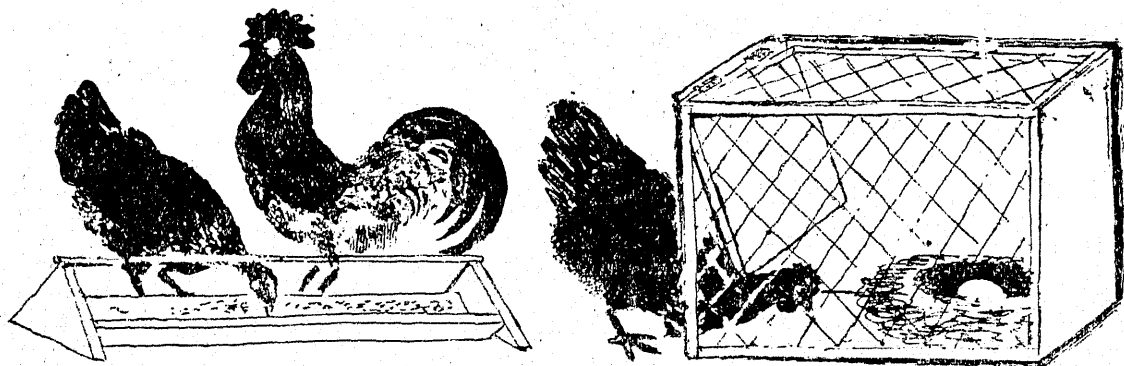
Mida söövad kanad?

Mispärast kanad jalgadega siblivad, kui nad teri nokivad? Vaadake kana nokka, kas tal hambaid on? Millega on kana jalad kaetud?

Palju ta jalgadel on varbaid?

Millega lõpeb iga varvas?

Võrrelge kukke ja kana: mille poolest nad üksteisest lahku lähevad. Tehke kanadele toidunõu, et nad toitu laiali ei ajaks.

Tehke kanadele kontrollpesa. Peale munemist võtke paremate kanade värsked munad.

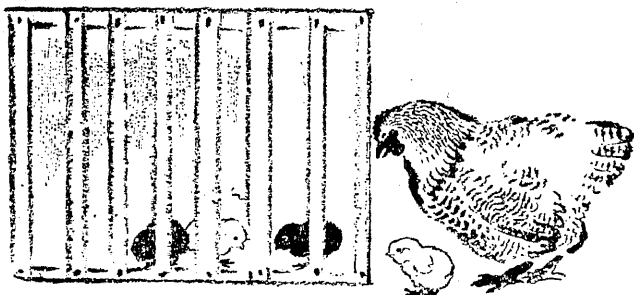
Tehke kastisse pesa, pange sinna heinu või õlgi.

Võtke 10—13 muna ja pange kana hauduma. 22-sel päeval peale hauduma panemist vaadake, kuidas munadest pojad välja tulevad.

Kas kõikidest munadest tulid pojad?

Kuidas kanapoegade eest hoolitseda

Kanapojad pange sõela sisse ja viige sooja kohta, et nad ära kuivaksid. Söötma hakake alles teisel päeval. Esimesel kolmel päeval söötke peeneks hakitud kanamunaga. Hiljem — leotatud leiva ja pudrugaga.

Jälgige, kuidas kanapojad toitu otsivad. Toit pange enese lähedale, koputage küünega vastu maad. Mis teevad kanapojad?

Ärge laske vanal kanal poegade toitu ära süüa. Selleks ehitage varbadest kast. Kasti pange ka sööginõu.

Pange tähele, millal teie kanapoegadel tiivad hakkavad kasvama. Mitu kanapoega teil üles kasvab? Kas kõik kanapojad ühesugusteks kasvavad? Kasvatage ainult kõige tugevamaid kanapoegi.

Vaadake, kuidas kolhoosides kanapoegi kasvatatakse. Kas joogiks puhtast vett antakse? Kas toidetakse neid puhta toiduga?

Kanadel on vaja ka saputsemist

Kanadel on vaja ka saputsemist. Kanadele ja kanapoegadele meeldib saputsemine. Saputsevad nad tuha või liiva sees.

Neile tarvis teha kast, millesse tuhka sisse panna. Kanad lähevad kasti, kus nad tuha sees saputsevad. Sellega on nad täide eest kaitstud. Tuhas hävinevad täid.

Kanapoegade järelvaatamise seadused

1. Kanapojad tarvitavad valgust, puhtust ja värsket õhku. Hoidke neid valges, puhtas, kuivas ruumis, siis on nad terved.

2. Kanapojad tarvitavad liikumist. Ärge hoidke neid väiksetes ruumides, kus neil vähe liikumise võimalusi on.

Oleme alati valvel

Kulak ei hakka mitte rahulikult pealt vaatama, kuidas meie kolmandat enamlist külvi korraldame. Kulakud on väljasurev klass. Sm. Stalin ütleb, et ei ole olnud meil sarnast juhtumist, et väljasurev klass hävineks võitlusteta.

Ja kulak ei hävine Nõukogude külast mitte võitluseta.

Kui Nõukogude küla saab täielikult kollektiviseeritud, — siis lõpetame meie ka kulaku, kui klassi, likvideerimise. See tähendab seda, et Nõukogude Liidus hävineb täielikult kurnajate kiht.

Kulakud teavad seda, nad teavad, et selle kevadega, selle enamlise külviga astuvad jälle tuhanded üksikmajapidamised kolhoosidesse.

Nad tunnevad, et töölisklass ja kehviktalupoeg korraldavad pealetungi nende peale ja püüavad seda igapidi takistada.

141 milj. ha külvipinda
minevaastase 101 milj ha asemel.

— On kirjutatud meie võitluslippudele.

Kulak ei lepi kolmanda enamlise külviga, ta vihkab neid lipu pealkirju, mis meie saavutusi näitavad.

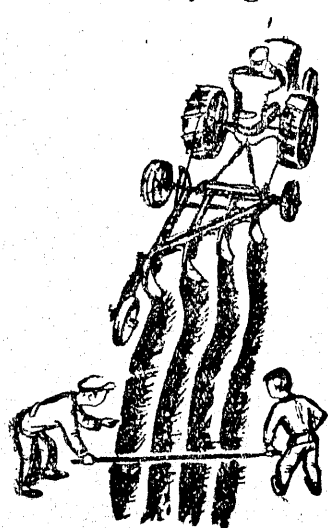
Kuulujuttudega, agitatsiooniga, loomade hävitamisega, usuhullustusega ja teiste kahjulikkude tegudega püüab ta meie kevadisele külville tõkkeid teha. Kuid meie oleme valvel.

Meie aitame kaasa kolhoosile külviplaani täide viia. Meie võtame osa seemneidandamise katsetest. Meie võitleme usu kui mürgi vastu.

Taskukellaga ja meetririhtmaga põllule

Võtke meetririhtm ja vihik. Tellige kellegilt taskukell. Minge põllule, kus traktor künnab.

Mõõtke meetriga kõikide vagude üldine laius, mis traktor ühe korraga künnab. Kirjutage see vihikusse.

Käige traktori järele 5 minutit. Mõõtke ära maa-riiba pikkus, mille traktor 5 minuti jooksul kündis. Kirjutage ka see vihikusse. Vaadake, mida teeb traktorist traktoril.

Nüüd minge põllule, kus künnab hobune

Mõõtke meetriga vao laius mille teeb hobuse sahk. Kirjutage see vihikusse.

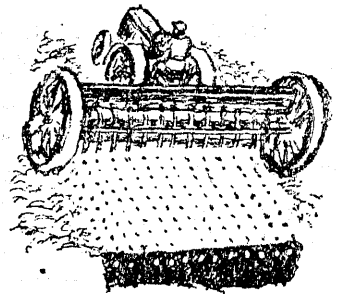
Käige kündja järel 5 minutit. Kui pika vao tegi selle aja jooksul hobuse sahk? Vaadake, mida teeb kündja. Arvake välja, mitu korda töötab traktor kiiremini kui hobusesahk? Kellel on kergem töötada — traktoristil või kündjal?

Minge põllule, kus külvab reaskülvi masin

Mõõtkte meetriga külvatud ridade laius ning kirjutage vihikusse.

Käige külvimasina järele 5 minutit. Mitu meetrit läks masin edasi 5 minuti jooksul?

Vaadake, kuidas külvab külvimasin: ridade viisi või segamini? Kus terad on: mulla peal või mulla sees. Mida teeb inimene?

Minge põllule, kus külitakse käsitsi

Mõõtkte meetriga külvirea laius ning kirjutage see vihikusse.

Käige külvaja järel 5 minutit. Mitu meetrit läks külvaja edasi 5 minuti jooksul? Vaadake, kuidas külvatakse käsitsi. Kas terad langevad mullale, ridade viisi, või segamini? Millega aetakse terad mulla sisse?

Arvake välja: millega võib rutemini ja kergemini külvata: käsitsi või külvimasinaga? Missugune külv on parem — käsitsi või masinaga? Mispärast?

Kuidas saame head viljasaaki?

Papid ja usklikud ütlevad: jumal annab vilja. Meie aga teame, et viljasaak oleneb inimese tööst. Meie õpime tundma, mida on taimetele tarvis selleks, et ta hästi kasvada võiks. Meie peame taimetele vett, valgust, soojust, väetisaineid andma, peame maad hästi harima, umbrohu ja kahjulikkude söödikute vastu võitlema. Mitte väljamõeldud jumal, vaid meie ise loome tingimused, et suuremat viljasaaki saada. Õppige tundma taimede elu. Pange taimed paremini kasvama.

Mispärast on tarvis juured mulla seest välja korjata

Kui hakkate peenraidumbrohust puhastama, siis leidke võilille, piimaohaka ja orasheina juuri.

Iga juur lõigake 5 sentimeetri pikkusteks tükkideks. Tükid istutage kasti liiva sisse.

Kui liivast taimed tärkavad, siis kaevake nad välja ja vaadake, millest nad kasvavad.

Leidke ka peenardel rohtude taimekesi. Kaevake nad välja. Millest tekkisid need taimed?

Mispärast on peenarde tegemisel tarvis juured välja korjata? Kas võib juuri labidaga puruks raiuda ning neid siis peenardele jätta?

Kas tuhk aitab viljasaagile kaasa

Kahe meetri pikkune peenar jagage vaokesega pooleks. Ühele poolele raputage 300 grammi tuhka, mitte sügavale.

Külvake peenrale naerid. Mõlemaid peenrapooli kastke ühel ajal. Suvel koguge naerid kummagilt peenrapoolelt eraldi.

Vihikusse kirjutage: kummal peenrapoolel oli naeris suurem, kummal väiksem.

Missugusel peenrapoolel oli naerisaak suurem? Mispärast?

Mispärast on tarvis peenrad umbrohist kitkuda ja taimed harvendada

Tehke aias pikk peenar. Peenrale istutage porgandid või rediseid. Peenar jaotage vaokesega või pulgaga pooleks. Üks pool kiskuge ennem umbrohist puhtaks. Kiduramad taimed kitkuge välja ja järele jätke ainult suuremad. Jätke taimed üksteisest 10 sentimeetri kaugusele. Teine pool peenart jätke umbrohist puhastamata. Sügisel koristage saak igalt peenrapoolelt eraldi.

Mõlemaid pooli kastke ühtemoodi.

Vihikusse kirjutage:

Millal aiavilja istutasite. Millal koristasite. Missugusel peenrapoolel kasvas aiavili suurem, missugusel väiksem? Missugune peenrapool andis suurema saagi? Mispärast?

Järelevaatuseta peenar

Üks peenar aias jätke järelevaatuseta. Peenrale külvake porgandid ning ärge kandke peenra eest mingit hoolt. Ärge kastke, ärge puhastage umbrohist ning ärge harvendage taimi. Võrrelge sügisel järelevaatuseta olnud peenart nendega, mille eest teie hoolitsesite.

Kus on parem saak? Kus on umbrohtu rohkem? Kus on porgandid jämedamad?

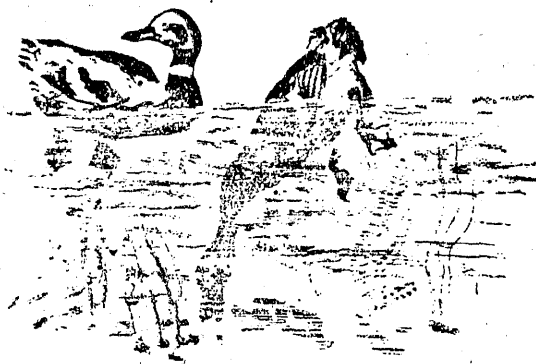
Mispärast on tarvis peenarde eest hoolt kanda?

Vastake.

Mis lind see on? Miks ta kündja järel väljal käib? Mis ta seal teeb?

Kas teie olete näinud kuidas pardid tiigis vee all käivad. Miks nad seda teevad?

Koer tormas väikese loomakese kallale. Loomake kaitseb ennast koera eest. Kuidas ta ennast kaitseb? Kuidas nimetatakse seda loomakest?

Näe, mis sai kana munast. Mitu päeva enne seda kana haudus?

See on toonekurg. Tema seisab tihti vees madalal kohal. Mida ta seal teeb?

Vastake küsimustele. Seletage ära pildid. Iga brigaad mõtelgu välja jutustus ühe pildi kohta. Jutustusele pange omalt poolt juurde, mida teie veel teate nendest loomadest, mis piltidel joonistatud.

Meie sõbrad.

*Kes meile abiks on
saagi eest võitluses?
Nobedad tiivulised sõbrad on need
pääsukesed, lepalinnud,
vindid ja tihased,
pajulinnud, linavästrihud,
musträstad, lõokesed.
Vaat, kes me väljadel*

*Nobedalt töötavad
korjavad kahjureid,
seega end toidavad.
Nendele tegime
kastid ja majad.
Kõrgele puudele
panime nad.*

K.

Seitse lindu

Lindusid on palju. Pange suvel hästi tähele seitset lindu: pääsukest, musträstast, löokest, öökulli, tihast, künnivarest ja kulli.

Pange tähele: missugune on nende välimus, mida nad söövad, kus elavad. Sügisel räägite sellest, mis teie nende lindude kohta tähele pannud.

Kas teil on plaan?

Teil on keeduviljaaed ja lillepeenrad. Teie teete seal katseid.

Mis saab suvel nendest?

Kas teil on tööde plaan suveks?

Tehke plaan: Kes ja millal töötab keeduviljaaias? Mis ta seal peab tegema? Mis ta peab üles märkima.

Õpi taimi tundma

Aprilli lõpus hakkate teie aias kaevama. Mulla seest leiate palju igasuguseid juuri.

Õppige tundma, missuguste taimede juured need on.

Vaadake, missugune on võilille juur — pikk, jäme, kollakasvalge. Lõigake, või murdke ta pooleks. Keskpaigas on valge mahl, nagu piim.

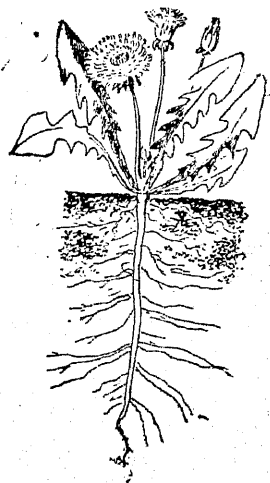
Võilill on umbrohi. Korjake tema juured mulla seest välja. Muidu kasvavad juurtest välja taimed, ja matavad peenrad ära. Viljasaak saab kehva.

Vaat orasheina juured on peenikesed, pikad ja kõvad. Neid on väga palju. Nad põimivad mullast läbi nagu võrk. Igast juurest kasvab välja palju kõrsi. Kõrsed lämmitavad aiaviljad ära. Saak saab samuti kehva.

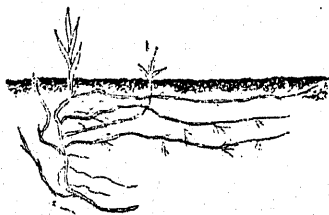
Orashein on kahjulik umbrohi. Tema vastu on tarvis võidelda. Ärge jätke tema juuri mullasse.

Mulla seest leiate teie ka niisuguseid juuri (vaata joonis).

Need on punase piimaohaka juured. Nad on kollakat värvi, vähe peenemad kui pliiats, rabadad, murduvad lühikesteks tükkideks. Juurtel kasvavad pungad. Pungadest kasvavad välja niisugused lehed nagu pildil näha. Murdke leht katki. Murtud kohale ilmub piimakarva mahl.

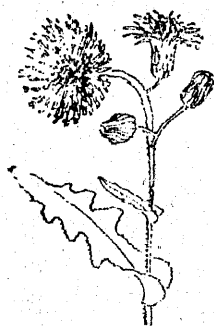
Võilill

Orashein

Punane piimaohakas.

Kollane piimaohakas suvel.

Suvel on piimaohakas niisugune nagu näidatud joonisel. Piimaohakas on kahjulik umbrohi. Ta lämmatab peenrad ja vähendab aiavilja saaki.

Kollane piimaohakas kasvab ka põllul. Kaerale ja odrale on ta kahjulik.

Kuivatage võilille, orasheina ja kollase piimaohaka juured ajalehe vahel ära. Kleepige nad paberi lehe külge. Kirjutage juurtele alla nimetused ja kuupäev, millal te nad korjasite.

Otsige aiamaa seest teisi juuri. Istutage nad kasti mulla sisse. Kasvatage nendest välja taimed. Tundke ära, missuguste umbrohtude juured need on.

Kui maa ära kuivab ja soojaks läheb, minge põllule. Võtke kaasa labidas, korb ja vihik.

Kõndige põllul ringi. Teie leiaste vahest ka niisuguseid kollaseid lillesid. See lill on paiseleht. Kaevake üks pöösas välja.

Vaadeldge tema juuri. Kas paiselehel on lehti? Kuivatage pöösakene ajalehe vahel ära. Vihikusse kirjutage, millal pöösa välja kaevasite.

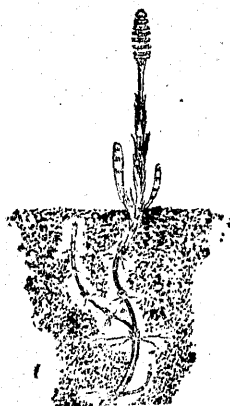
Paiseleht on umbrohi. Suvel kasvavad tal suured lehed. Need lehed hakkavad kaera, odra ja lina kasvamist takistama. Saak tuleb kehv. Sellepärast on paiselehe vastu tarvis võidelda.

Küsige järele, kuidas võideldakse tema vastu teie kolhoosis.

Paiseleht

Madalates ja niisketes kohtades põllul näete teie pruune pulgakesi, mis õige tihedalt maa seest välja paistavad. Tõmmake välja ja vaadeldge teda. Pulgakesed, need on osja varred. Kas vartel on lehti?

Osi.

Varre otsas on tumepruun käbikene ehk osja pea. Peakeses on palju tolmu.

Raputage pead paberile, ja teie näete tolmu. Igast tolmukibemest kasvab uus osi.

Katsuge osi mulla seest välja kaevata. Ärge juuri katki tõmmake või lõigake. Missuguse taime juured lähevad sügavamale maa sisse, kas paiselehe, või osja juured? Kuivatage osi ära.

Osi on umbrohi. Seal kus teda palju, toob ta teraviljadele kahju.

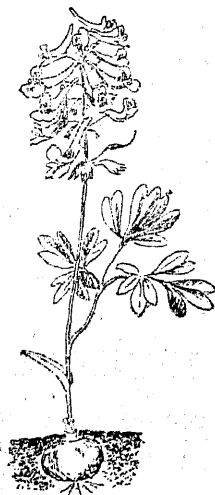
Kevadel söövad lapsed osje. Nendega toidetakse ka loomi. Seda ei ole tarvis teha. Osja söömisel jäävad loomad lahjemaks, lehmad annavad vähem piima.

Aprillikuu keskpaigas minge metsa. Leidke ülane, kanakoolmed, sinine lumelill ja kollane kuldtäht. Kaevake nad maa seest välja ja vaadake kogu taime. Ülasel on jäme külili lamav juur. Õied on valged.

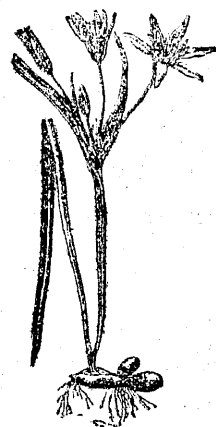
Kanakoolmel on juured ja jäme juurevili. Õied on kollakarva kollased. Sinisel lumelillel on üks pähklastuurune juurvili. Õied on violett-värvilised.

Ülane.

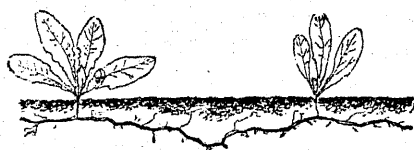

Lõokannus.

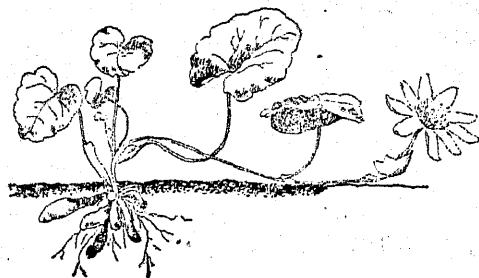

Kollane kuldtäht.

Kollasel kuldtähel on maa sees väikse kurgi sarnane juurikas. Õied on kollased.

Kollane piimaohakas.

Kanakoolmed.

Jämedad juured, juurikad, mugulad ja sibuljuured — need on taimede tagavaraaidad.

Kevadised taimed võtavad nendest toit-olluseid, kasvavad kiiresti ja lähevad õitsema.

Otsige metsas, murudel ja aias teisi kevade taimi. Missugustel nendest on jämedad juured, juurikad, mugulad ja sibuljuured? Kaevake välja, kuivatage ära ja seadke kevadiste taimede album kokku.

Suplemise seadused

Supelge iga päev, kuid mitte rohkem kui kord päevas.

Ärge supelge üle 10 minuti korraga.

Kui veest välja tulete, ärge seiske märjalt tuule ega päeva käes, vaid kuivatage endid kuivaks ja pange riidesse.

Ärge supelge tühja kõhuga enne lõunat ja ärge supelge täie kõhuga peale lõunat.

Ärge supelge üksikult tundmata kohäs.

Iga oktoobrilaps peab ujuma õppima!

Õpeta suvel

Kas sul läheb väiksem vend või õde sügisel kooli? Missuguseid tähti ta tunneb? Õpeta teda suvel.

Koguge rohkem

Suvel leiavad linnud endale ise toitu. Talvel on tarvis neid aidata. Koguge suvel lindude jaoks arbuusi, meloni, kõrvitsa ja kurgi seemneid; pihlaka, lodjapuu, toominga ja kadaka marju; takja ja ohaka päid. Koguge neid rohkem!

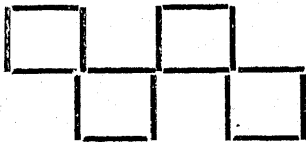
Ajuharjutuste nurk

Lõbus arvuteadus. J. Depmani kogutud.

Sissejuhatuseks

Eelmise numbriga ajuharjutused olid määratud osalt nooremate (I ja II rühma), osalt vanemate rühmade õpilastele. Et sellest numbrist peale lehe käesolev väljaanne ainult I ja II rühma lastele on määratud, sellepärast anname vastused eelmise numbriga ülesannetest ainult nr. 6, 7, 8, 9 ja 10-le, sest ainult need ülesanded olid mõeldud I ja II rühma õpilastele ja olid neile jõukohased. Et ülesannete numbrites pärast segadust ei sünniks hakkame selles vihuses ülesandeid uuesti nr. 1-st peale märkima.

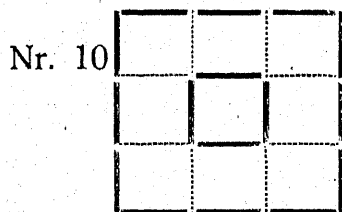
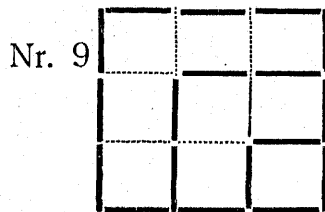
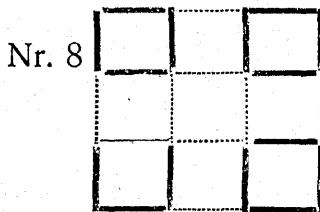
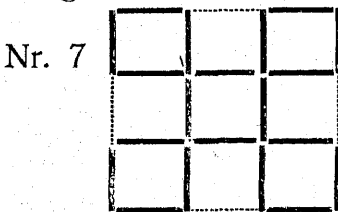
Toimetuse ootab lugejatelt ülesannete lahendusi. Toimetuse poolt antud lahendused ilmuvad ajakirja järgmises numbris. Enne järgmise numbriga ilmumist toimetusesse jõudnud lahenduste saatjate nimed avaldame lehes.

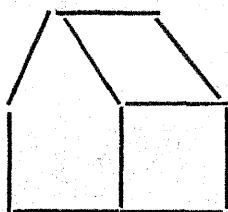
Eelmise numbriga tikuülesannete lahendused

Nr. 6. Tikud tulevad nii tõsta, et järele jääks kuju:

Nr 7. Vastuses nr 7, 8, 9 ja 10 on peenikeste joontega äraõetavad tikud märgitud.

Ülesanne nr. 1

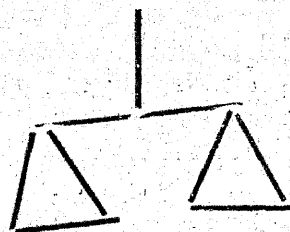

Tee kümnest tuletikust maja, nagu siin kõrval näed. Tema katuse ots on pahemale poole sihitud. Tõsta kaks tikku nii teisale, et maja ots paremale poole oleks pöördunud. (Tikke ei tohi mitte päris ära võtta, vaid ainult teise seisukohta asetada.) Kuidas seda teha?

Ülesanne nr. 2

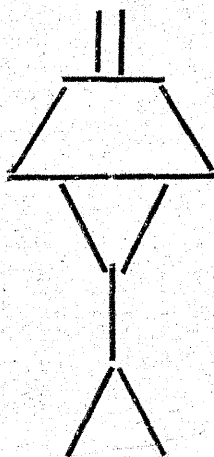
Siin näed üheksast tikust kaalu, mis tasakaalust väljas on (üks kauss on teisest madalamal, kaalu ristpuu viltu).

Tee tikkudest omale niisugune kaalu pilt. Katsu nüüd *ainult 5 tikku* teisale tõstes kaal tasakaalu asetada, et kaalu ristpuu mitte viltu ei oleks ja mõlemad kaalukaussid ühes sihis asuksid.

Ülesanne nr. 3

Nüüd tee kaheteistkümnest tikust niisugune lamp nagu siin kõrval näed. Kuidas temas 3 tikku teisale tõsta, et 5 võrdset kolmnurka järele jääks?

Kindlustuse igat külge valvavad 4 vahimeest.

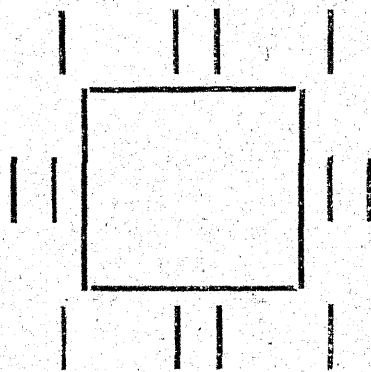
Komendant ei olnud sellega rahul ja asetaskahimehed nii, et kindlustuse igat külge 5 vahimeest valvaksid.

Brigaadi ülem ei olnud ka sellega rahul ja asetaskahimehed nii, et kindlustuse igat külge kuus meest silmis võisid pidada.

Kuidas asetaskahimehi komendant ja brigaadiülem?

Ülesanne nr. 4

Ruudukujulise kindlustuse ümber oli vaja 12 vahimeest panna. Rooduülem asetaskahimehed nii, nagu meie pildil kujutatud (tee seda tikkudest).

Hind 40 kop.

Õpetajale

Ajakiri-õpperaamat „Oktoobrilapsed töö“ ilmub esimese numbrina. Senini ei ole meil kogemusi I ja II rühma ajakirja väljaandmiseks.

Toimetus pöörab kõikide õpetajate poole ja palub neid avaldada oma arvamisi ajakirja kohta.

Kirjutage, kas on vastavad kirjatähed, joonistused, temaatika, keel, jutukeste suurus jne.

Kas on toimetus selle ülesandega hakkama saanud? Missugused jaatavad ja eitavad küljed on ajakirjal? Kuidas tuleks tuleval õppeaastal ajakirja väljaandmist korraldada? jne. Toimetus palub õpetajaid nüüd kohe nendele küsimustele vastuseid saata, et järgmine number võiks vastavate parandustega ilmuda

Järgmine ajakirja number ilmub septembrikuus. Ootame õpetajatelt kaastöid kirjelduste, aruannete, raaportite, luuletuste ja jutukeste vormis. Samuti ootame teilt joonistusi ja mõistatusi. Tehke väljavõtteid kooli seinalehtedest, kui seal vastavad tükid leiduvad. Kaastööde eest makstakse tasu.

Laste ajakirjade-õpperaamatute toimetus

Adress: Ленинград, 31, ул. 3-го Июля 48. Изд. „Кюльва“
в редакцию журнала „Alati valmis“.

Ответственный и технический редактор: А. Шнильвель
Издание № 74. Сдано в набор 10/V 1932 г. Подписано к печати 9/VI 1932 г.
Формат 70×105. 2 печ. листа. Кегль 12 1 печ. л. 58016. Всего 116032 зн.

Октябрыта на работе

№ 1

Журнал-учебник для I и II гр.

(на эстонском языке)

Издат. „Кюльва“, Ленинград 31, улица 3-го Июля, д. № 48.
Ленгорлит № 46195. Тираж 1500. Заказ № 3019. Тип. „Кюльва“, ул. Дзержинского 49.